SLÁVA, BOHATSTVO A AMBÍCIE

Aký je skutočný zmysel úspechu?

OSHO

ŽIVOTNÉ PRAVDY

SLÁVA, BOHATSTVO A AMBÍCIE

OSHO

Aký je skutočný zmysel úspechu?

esprit

EZOTERIKA • POZNANIE • DUCHOVNÝ ROZVOJ

FAME, FORTUNE AND AMBITION
Copyright © 2010 OSHO International Foundation, Switzerland. *www.osho.com/copyrights*.
Slovak edition © 2013 by Eastone Group, a.s. All rights reserved.
Original title: FAME, FORTUNE AND AMBITION, by Osho.

OSHO je registrovanou značkou Osho International Foundation, *www.osho.com/trademarks*.

Materiál v tejto knihe je výberom z viacerých Oshových prednášok pred živým publikom. Všetky Oshove prednášky boli v úplnej podobe publikované knižne a sú tiež k dispozícii ako audionahrávky. Originálne audionahrávky a kompletný textový archív je prístupný online v OSHO Library, www.osho.com.

Z anglického originálu *Osho – Fame, Fortune And Ambition* preložila Daniela Hrúziková.
V roku 2014 vydalo vydavateľstvo Eastone Books, Bratislava.
www.eastonebooks.com

Translation © 2014 Mgr. Daniela Hrúziková
Jazyková korektúra: Mgr. Zuzana Konečná
Layout: Studio Eastone

Tlač: Kasico a. s.

Všetky práva vyhradené.
Okrem použitia ukážok na účely recenzie a kritiky žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukovaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-8109-234-3

OBSAH

Úvod *VII*

1 Úspech znamená pre každého niečo iné 1
2 Ani tu, ani tam 25
3 Lásku si za peniaze nekúpite 53
4 Sny a skutočnosť 79
5 Vznešené ambície 107

Doslov *143*
Viac informácií *147*
O autorovi *148*
O meditačnom stredisku *150*

ÚVOD

Ľudia si myslia, že susedova krava dáva vždy lepšie mlieko, pretože sú zmätení. Od každého počúvate, že máte ísť tým alebo oným smerom, hoci príroda mala pre vás pripravené úplne iné plány. Nerozvíjate vlastný potenciál. Snažíte sa byť tým, čo od vás očakávajú druhí, ale to vám nemôže priniesť pocit uspokojenia. A ak nie ste spokojní, vaša myseľ logicky hovorí: „Možno treba dosiahnuť viac – chcelo by to pridať." A tak sa za tým ženiete a začínate sa okolo seba obzerať. Všetci nosia na tvári masku, takže to vyzerá, že sa usmievajú a sú šťastní, a tak klamú jeden druhého. Aj vy nosíte masku a ostatní si myslia, že ste šťastnejší ako oni. A vy si myslíte, že sú šťastnejší ako vy.

Susedova krava dáva lepšie mlieko, to je pravda – ale platí to aj obrátene. Ľudia, ktorí bývajú vo vašom susedstve, vidia vašu kravu a tiež sa im zdá jej mlieko lepšie. Naozaj vyzerá belšie, určite chutí lepšie a je ho oveľa viac. Táto ilúzia vzniká v dôsledku odstupu. Keď podídete bližšie, pochopíte, že v skutočnosti to tak nie je. Ľudia si však udržiavajú od druhých odstup. Dokonca aj priatelia a milenci si udržiavajú odstup; pretože prílišná blízkosť by mohla byť nebezpečná, druhí by mohli vidieť váš skutočný svet.

Už od úplného začiatku ste dostali do života zlý návod, podľa ktorého, nech urobíte čokoľvek, bude to nanič.

Príroda nepozná pojem peňazí, inak by bankovky rástli na stromoch.

Príroda nepozná pojem peňazí; peniaze sú výlučným vynálezom človeka – užitočné, no zároveň nebezpečné. Vidíte niekoho, kto má veľa peňazí, a pomyslíte si, že možno peniaze prinášajú do života radosť: pozrite sa na toho človeka, aký vyzerá šťastný, tak sa naháňajme za peniazmi. Niekto je zdravší – naháňajme sa za lepším zdravím. Niekto robí niečo iné a vyzerá veľmi spokojný – nasledujme ho.

Ale vždy ide o druhých a spoločnosť je riadená tak, že nikdy nebudete myslieť na svoj vlastný potenciál. A najväčším trápením je skutočnosť, že nie ste sami sebou. Len buďte sami sebou a prestanete sa trápiť. Skončí sa konkurenčný boj a nebudete sa umárať tým, že iní majú viac a vy nie.

A ak sa rozhodnete, že chcete lepšie mlieko, nemusíte sa viac pozerať do susedovho dvora; môžete si vylepšiť vlastné. Je to také jednoduché. No vy sa stále pozeráte všade inde, len nie na vlastnú kravu a všetky ostatné dávajú také úžasné mlieko – okrem tej vašej.

Každý človek musí vychádzať z vlastného potenciálu, nech už je akýkoľvek. Ľudia by mu nemali dávať presné návody, kam má smerovať. Mali by mu pomáhať, nech ide kamkoľvek a stane sa kýmkoľvek. Svet bude zrazu taký spokojný, že tomu nedokážete uveriť.

Svet nepodporuje jedinečnosť. Je proti tomu, aby ste boli prirodzene samým sebou. Chce, aby sa z vás stal robot, a keď sa raz s tým stotožníte, máte problém. Nie ste robot. Príroda z vás nechcela spraviť robota, jej zámer bol iný. A keďže nie ste tým, kým ste sa mali stať a čo vám bolo súdené, neustále hľadáte: „Čo mi chýba? Možno lepší nábytok, lepšie závesy, lepší dom, lepší manžel, lepšia manželka, lepšie zamestnanie…“ Celý život skúšate niečo nové a ženiete sa z jedného miesta na druhé. Ale spoločnosť odpútava vašu pozornosť už od úplného začiatku.

Mojou snahou je priviesť vás k sebe samému a vy zrazu zistíte, že všetka vaša nespokojnosť je zrazu preč. Nebudete cítiť potrebu byť niečím viac – budete spokojní sami so sebou. Pretože každý je tým, čím je, a to stačí.

KAPITOLA 1

ÚSPECH ZNAMENÁ PRE KAŽDÉHO NIEČO INÉ

Ľudia neustále odkladajú všetko, čo je zmysluplné. Smiať sa budú až zajtra; dnes musia hromadiť peniaze… viac peňazí, väčší vplyv, viac vecí, viac zariadení. Milovať budú až zajtra; dnes na to nie je čas. Ale zajtrajšok nikdy nepríde a jedného dňa zistia, že to množstvo zariadení ich zaťažuje a zaťažujú ich aj peniaze. Vyšplhali sa až na vrchol rebríka a nemajú kam ďalej ísť. Jediná možnosť je skočiť do jazera.

Ale nedokážu ostatným povedať: „Ani sem hore nechoďte, nič tu nie je," pretože by vyzerali ako hlupáci.

Vždy som sníval, že raz budem slávny, bohatý a úspešný. Môžeš mi povedať niečo, čo mi pomôže naplniť moju túžbu?

Nie, naozaj nemôžem – nikdy, pretože tvoja túžba je hotová samovražda. Môžem ti pomôcť rásť a byť, ale nepomôžem ti spáchať samovraždu. Nemôžem ti pomáhať v niečom, čím by si zničil sám seba.

Ambície sú jed. Keď chceš byť lepší hudobník, rád ti pomôžem, ale nechci sa stať svetoznámy. Ak chceš byť lepší básnik, pomôžem ti, ale nechci získať Nobelovu cenu. Keď chceš byť lepším maliarom, pomôžem ti a pomôžem ti rozvíjať vlastnú tvorivosť. Ale tvorivosť nemá nič spoločné s menom, ani so slávou, s úspechom, ani s peniazmi.

Nechcem tým povedať, aby ste sa toho zriekli, keď sa s niečím podobným stretnete. Ak to príde, je to v poriadku a poriadne si to vychutnajte. Ale nedovoľte, aby sa z toho stala vaša motivácia, pretože ak sa človek snaží byť úspešný, ako môže byť ozajstným básnikom? Jeho energia je politická, ako môže byť poetická? Ak sa človek snaží byť bohatý, ako môže byť ozajstným maliarom, keď celú svoju energiu sústreďuje na to, aby sa stal bohatým? Maliar potrebuje svoju energiu na maľovanie a tvorí v prítomnosti, tu a teraz. A bohatstvo môže prísť niekedy v budúcnosti – možno príde, možno nie. Nie je to isté; všetko je náhodné – úspech i sláva sú náhodné.

Ale stav blaženosti, pocit dokonalého šťastia, náhodný nie je. Môžem vám pomôcť, aby ste sa cítili dokonale šťastní; môžete maľovať a byť dokonale šťastní. Nie je vôbec dôležité, či vás váš obraz preslávi, alebo nie, či z vás bude, alebo nebude Picasso, ale môžem vám pomôcť, aby ste maľovali s takou chuťou, že aj Picasso by vám záviděl. Možno vás maľovanie úplne pohltí, a to je tá pravá radosť. Sú to okamihy plné lásky a meditácie; okamihy božskosti. V takých okamihoch sa úplne stratíte – hranice vášho „ja“ zmiznú a na chvíľku prestanete existovať, existuje len božskosť.

Ale nemôžem vám pomôcť byť úspešnými. Ešte raz vám pripomeniem, že nemám nič proti úspechu; netvrdím, že nemáte byť úspešní, úspech je úplne v poriadku. Len vám vravím, aby sa nestal vašou motiváciou. V opačnom prípade premeškáte maľovanie, poéziu, premeškáte pieseň, ktorú práve spievate; a keď príde úspech, ostanete len s prázdnymi rukami, pretože úspech nikomu neprináša pocit naplnenia.

Úspech nie je dostatočne výživný; neobsahuje žiadne výživné látky – sú to len prázdne reči.

Nedávno som si večer čítal knihu o Somersetovi Maughamovi* s názvom Rozhovory s Williem**. Napísal ju Maughamov synovec Robin Maugham. Hoci Somerset Maugham patril k najslávnejším, najúspešnejším a najbohatším ľuďom svojej doby, spomienky jeho synovca odhaľujú zaujímavú skutočnosť. Robin o svojom známom a úspešnom strýkovi píše:

Nepochybne bol vtedy najznámejším žijúcim autorom. A najsmutnejším. „Vieš," raz mi povedal, „čoskoro zomriem a tá predstava ma desí…" Takto sa vyjadril, keď mal 91 rokov. „Som už veľmi starý," povedal. „Ale napriek tomu to nie je pre mňa o nič ľahšie."

Maugham bol bohatý i svetoznámy. Dokonca vo veku 91 rokov stále zarábal množstvo peňazí, hoci už dlho nenapísal ani čiarku. Z celého sveta mu prúdili dividendy z napísaných kníh a listy od fanúšikov. Jeho synovec ďalej píše:

„Kedy si bol v živote najšťastnejší?" spýtal som sa ho. Povedal: „Nespomínam si na jediný okamih." Rozhliadol som sa po salóniku plnom vzácneho nábytku, obrazov a umeleckých predmetov, ktoré si mohol dovoliť najmä vďaka svojmu úspechu. Len jeho vila s nádhernou záhradou – zasadená do prekrásneho prostredia na brehu Stredozemného mora – mala hodnotu šesťstotisíc libier. Jeho služobníctvo tvorilo jedenásť ľudí, no nebol šťastný.

„Vieš, keď zomriem," povedal, „všetko mi vezmú – každý strom, celý dom a všetok nábytok. Nebudem si môcť so sebou vziať ani len obyčajný stôl."

Bol veľmi smutný, chvel sa.

Na chvíľku sa odmlčal a potom povedal: „Celý život zlyhávam na plnej čiare. Kiežby som nikdy nenapísal ani slovo. Čo z toho mám? Celý môj život je jeden veľký neúspech a teraz je už neskoro, aby som to zmenil." A z očí sa mu začali rinúť slzy.

Čo ti môže priniesť úspech? Tento muž, Somerset Maugham, premárnil svoj život. Žil dlho – 91 rokov – mohol to byť veľmi spokojný muž a dosiahnuť pocit naplnenia. Ale len vtedy, keď by mu ho mohol priniesť úspech,

---

* William Somerset Maugham (1874 – 1965) bol anglický dramatik a prozaik žijúci vo Francúzsku, jeden z najznámejších a najlepšie zarábajúcich spisovateľov začiatku 20. storočia; niekoľko jeho diel bolo sfilmovaných. (pozn. prekl.)

** Conversations With Willie (angl. orig.)

keby mu ho mohlo poskytnúť bohatstvo… iba vtedy, keby mu ho mohla priniesť veľká vila so služobníctvom, iba vtedy.

Pri záverečnom bilancovaní života nehrá meno ani sláva žiadnu rolu. Pri poslednom zúčtovaní záleží len na tom, ako ste prežívali jednotlivé okamihy svojho života. Bola to radosť? Bola to oslava? Radovali ste sa z maličkostí? Boli ste šťastní, keď ste sa kúpali vo vani, sŕkali čaj, umývali podlahu, prechádzali sa po záhrade, sadili stromy, rozprávali sa s priateľom alebo mlčky sedeli so svojimi milovanými, pozerali sa na mesiac alebo len počúvali štebot vtákov? Bol každý okamih vyjadrením žiarivého šťastia a napĺňal vás radosťou? To je to jediné, na čom záleží.

Pýtate sa ma, či vám dokážem pomôcť pri naplnení vašej túžby. Nie, nedokážem. Vôbec nie, pretože táto túžba je váš nepriateľ a úplne vás zničí. A jedného dňa budete zúfalo fňukať a poviete: „Už je neskoro, aby som to zmenil. Je neskoro."

Práve v tomto okamihu nie je neskoro, niečo sa s tým ešte dá urobiť: môžete svoj život od základov zmeniť. Pomôžem vám prejsť alchymickou zmenou, ale z pohľadu vonkajšieho sveta vám nemôžem nič zaručiť. Úspech sa však zaručene dostaví vo vašom vnútornom svete; vďaka mne môžete zbohatnúť a budete bohatí ako akýkoľvek Budha – a len Budhovia sú bohatí. Ľudia, ktorí sa obklopujú svetskými vecami, nie sú skutočne bohatí; sú to chudáci, ktorí sa snažia sebe aj ostatným nahovoriť, že sú bohatí. Hlboko vo svojom vnútri sú žobrákmi, nie sú skutočnými vládcami.

Budha prišiel do mesta a kráľ do istej miery váhal, či ho má prijať. Jeho hlavný radca povedal: „Ak ho neprijmete, odstúpim z úradu, už vám viac nebudem môcť slúžiť." Tento hlavný radca bol nenahraditeľný, bez neho by bol kráľ stratený, bol skutočným kľúčom k jeho moci. Preto sa ho spýtal: „Prečo? Prečo tak naliehaš? Prečo by som mal prijať žobráka?" A hlavný radca, ktorý bol už starší muž, povedal: „Pretože ty si ten žobrák a on je ozajstný vládca. Choď a prijmi ho, lebo inak nestojíš za to, aby som ti slúžil." Kráľ teda musel ísť. S nevôľou vyšiel von. Keď uvidel Budhu, vrátil sa naspäť, dotkol sa chodidiel starca, svojho hlavného radcu, a povedal: „Mal si pravdu. On je kráľ a ja som žobrák."

Život je zvláštny. Niekedy sú králi žobrákmi a žobráci kráľmi. Nedajte sa oklamať zovňajškom. Pozerajte sa dovnútra. Srdce je bohaté, keď bije radosťou, keď je v harmónii s tao, s prírodou, s najvyšším životným princípom.

Vaše srdce je bohaté, keď sa dostane do harmónie s celkom; to je jediná možnosť, ako sa stanete naozaj bohatí. Inak sa jedného dňa rozplačete a poviete si: „Už je neskoro…“

Nemôžem vám pomôcť v tom, aby ste si zničili život. Som tu preto, aby váš život prekypoval hojnosťou.

Niekedy sa mi zdá, že som už dosť zrelá pre tento svet a môžem ísť a urobiť čokoľvek, aj keď je to možno náročné alebo nebezpečné. Vyraziť do veľkého, šíreho sveta, zarobiť veľa peňazí, urobiť na všetkých dojem a vstúpiť do dejín. Trávim veľa času v komunite meditujúcich, ktorá vznikla v mojom okolí, a veľmi ma to baví. No zrazu, keď začínam chápať skutočný význam meditácie, vynárajú sa mi všetky tieto predstavy o sláve a bohatstve. Prečo si nemôžem len tak sadnúť, pokojne vnímať prítomný okamih a nasávať lásku, ktorá ma každý deň zaplavuje? Som naozaj taká slepá?

Nechcem raniť tvoje city, ale pravdou je, že si stále slepá. Prichádzajú za mnou rôzne typy ľudí. Väčšinou náhodne; nemajú jasnú predstavu, prečo za mnou prišli, a keď prišli, začali sa zapájať do meditácií, chceli byť v mojej prítomnosti a pociťovať lásku, ktorá zo mňa vyžaruje. Zostali tu, ale v hĺbke svojho podvedomia aj naďalej prežívali svoje staré túžby. Takže na povrchu sa cítili dobre, ale tento povrch je veľmi tenký. Akákoľvek maličkosť môže otvoriť Pandorinu skrinku a znova sa objavia ich staré túžby, o ktorých si mysleli, že sú už dávno preč. A sú ešte intenzívnejšie ako predtým. Presne tým práve prechádzaš.

Píšeš: „Niekedy sa mi zdá, že už som dosť zrelá pre tento svet.“ Prosím, neklam samu seba. Keď budeš zrelá pre tento svet, poviem ti to. Zatiaľ však ešte na vysvedčenie nečakaj; pre tento svet ešte zrelá nie si!

Ale presne takáto prefíkaná je naša myseľ. Tvoja myseľ chce ísť do sveta nie preto, že je zrelá, ale preto, že všetky potlačované pocity chcú dosiahnuť naplnenie: Teraz sa môžem vydať do sveta a konať. Konať čo? „Čokoľvek náročné a nebezpečné.“

A očakávajú sa od teba veľmi zvláštne veci. „Vyraziť do veľkého, šíreho sveta, zarobiť veľa peňazí, urobiť na každého dojem a vstúpiť do dejín.“

Ten koniec nie je veľmi zaujímavý – vstúpiť do dejín alebo vstúpiť do prepadliska dejín? Vstúpiť do dejín znamená vstúpiť na vlastný cintorín. Dejiny sú len kronikou tých, čo sú už po smrti. Nezvyčajný nápad… „Urobiť čokoľvek, aj keď je to možno náročné alebo nebezpečné." Nikdy som o tom nepremýšľal. Nech už tým náročným a nebezpečným myslíš čokoľvek, môžeš to urobiť tu. Prečo sa vydávať do šíreho sveta?

„Zarobiť veľa peňazí." Čo s tými peniazmi urobíš? Založíš charitatívny fond? Peniaze sa nedajú jesť a zo samotných peňazí sa ani nedá žiť – a to nielen z peňazí potrebných na prežitie, ale ani z *veľkého množstva* peňazí. Už si sa niekedy zamyslela nad tým, čo si predstavuješ pod pojmom „veľa peňazí"? Je tam nejaká hranica? Pretože „veľa peňazí" môže znamenať čokoľvek. A ako chceš toľko peňazí zarobiť? Len tým, že budeš robiť všetky tie náročné a nebezpečné veci?

Nebuď naivná. Vo svete je mnoho takých žien, ktoré robia svoju prácu, zarábajú veľa peňazí a sú pripravené vstúpiť do dejín. Zvláštna túžba… Ty skončíš na cintoríne, do dejín sa môže zapísať len tvoje meno. Ale to tiež nie je jednoduché. Koľko žien vstúpilo do dejín a koľko žien žilo na tejto planéte? A ženy, ktoré sa do dejín zapísali, nestoja za to, aby si ich napodobňovala.

Napríklad Kleopatra – vstúpila do dejín ako jedna z najkrajších žien v dejinách. A predala svoje telo každému dobyvateľovi, ktorý si prišiel podmaniť Egypt – Cézarovi, Antoniovi alebo komukoľvek inému. Vedela sa brániť len tak, že predávala vlastné telo. Musela to byť najväčšia prostitútka v dejinách. Myslíš si, že prekvitala a rozvíjala svoju jedinečnosť? Bola z nej len futbalová lopta, ktorú si medzi sebou kopali generáli. Prišiel jeden generál a ona mu ponúkla svoje telo. A prišiel druhý a ona bola opäť pripravená ponúknuť sa mu. Nie div, že zostala vládkyňou Egypta s množstvom peňazí a robila všetko, čo bolo „náročné a nebezpečné".

Ale tieto, svojím spôsobom, odporné stvorenia by sa nemali napodobňovať. Pekné bolo len jej fyzické telo, ale jej duch musel byť zlomyseľný, veľmi zlomyseľný. Keď miluješ, môžeš sa rozdávať celá – svoje telo, svoju myseľ i dušu – a je to úžasný zážitok. Ale predávať svoje telo za peniaze alebo moc je tá najotrasnejšia vec na svete.

A čo získaš tým, že urobíš dojem na ľudí? Teraz by som mohol všetkým povedať: „Obdivujte túto úžasnú ženu," a všetkým sa bude táto hra páčiť

a urobíš na nich dojem. Všetci budú za tebou prichádzať a vravieť: „Si úžasná! Kleopatra bola v porovnaní s tebou úplná nula."

Ako chceš v spoločnosti zapôsobiť na ľudí zvonka? Aké máš nadanie, aby si urobila dojem na vonkajší svet? Poézia, sochárstvo, maľovanie… vo všetkých týchto oblastiach je veľká konkurencia. Tu to funguje veľmi jednoducho. Stačí, keď vstaneš a povieš: „Pocítila som veľkú túžbu na vás zapôsobiť. Buďte takí láskaví a umožnite mi to." Nič viac. Na všetkých urobíš veľký dojem! A nebudeš musieť urobiť nič z tých náročných a nebezpečných vecí.

Píšeš: „Zrazu sa mi vynárajú všetky tieto myšlienky o sláve a bohatstve. Prečo si nemôžem len tak sadnúť, pokojne vnímať prítomný okamih a nasávať lásku, ktorá ma každý deň zaplavuje? Som naozaj taká slepá?"

Tvoja slepota spočíva v potláčaných túžbach. Neočistila si svoje srdce. Prišla si sem a vytvorila si si akýsi vonkajší obal, ale pod týmto obalom sú všetky tie škorpióny a hady, pavúky a šváby.

Prvá vec, ktorú musí človek počas meditácie urobiť, je zbaviť sa týchto nešvárov a potom do tejto čistej pôdy nasadiť ruže; inak sa skôr či neskôr opäť objavia tie škorpióny, hady a šváby a zničia tento nádherný záhon ruží. Ale ešte nie je nič stratené – začni s očistou.

Meditujúci nie je ani žena, ani muž, pretože meditácia nemá s telom nič spoločné; nemá nič spoločné ani s mysľou. Počas meditácie ste len čistým vedomím a vedomie nie je ani mužského, ani ženského pohlavia.

Vo chvíli, keď porozumiete vlastnému vedomiu, všetky túžby po peniazoch, sláve, moci, vplyve a po zapísaní sa do pohrebiska dejín jednoducho zmiznú.

Nevyplela si zem od buriny a začala si sadiť ruže. Burina teraz zatienila ruže, pretože vyrástla. Polievala si ruže, ale burina prijímala ich vodu, hnojivo i všetku starostlivosť. A zapamätaj si, že burina je oveľa odolnejšia ako krásne ruže. Postupne začne tvoje ruže dusiť a ničiť a celá záhrada bude plná mŕtvych kvetov a tancujúcej divej buriny. Každý záhradník vie, že najskôr musí vyčistiť pôdu a odstrániť všetky staré korene, aby sa burina znovu nerozšírila. Až potom môžu začať rásť krehké kvety.

Meditácia je ten najkrehkejší kvet, aký existuje. Začala si tieto kvety pestovať skôr, ako si venovala svoju pozornosť všetkým tým potkanom, švábom a škorpiónom. Zostali tam a teraz dvíhajú hlavy na znak protestu. Sú to politické bytosti – a veľmi silní chlapi!

Vedci tvrdia, že počas celých ľudských dejín boli šváby všade tam, kde bol človek. Alebo, naopak – kdekoľvek, kde sú šváby, s istotou nájdete v blízkosti aj ľudí. Zdá sa, že šváby ľudí tak zbožňujú, že neexistuje spôsob, ako sa ich zbaviť. Počul som, že dokonca aj astronauti, ktorí leteli na Mesiac, ich objavili na palube. Napriek všetkým opatreniam si našli cestu dnu a leteli s nimi.

Aj tak nie je neskoro. Začni s očisťovaním vlastnej pôdy. A máš na to všetky predpoklady, všetky schopnosti a zažila si už nádherný pocit ticha v srdci. Pociťuješ radosť napriek tomu, že pod jeho povrchom došlo k sprisahaniu. A toto skryté sprisahanie tvojej mysle sa ťa teraz snaží presvedčiť, že už si zrelá: „Už sa nemusíš ničoho báť, už môžeš vyraziť do sveta." A čo tým získaš? Ten, kto je zrelý v meditácii, ani len nepomyslí na to, že by chcel mať veľa peňazí alebo že by sa chcel zapísať do dejín, a nevraví si, že chce vyskúšať všetky náročné a nebezpečné veci. Je to nezvyčajná myšlienka. Odkiaľ ju máš? Zdá sa, že z vlastnej hlavy.

Povedzme, že už o tebe všetci počuli, a ja dúfam, že si na nich zapôsobila! Budú mať radosť a budeš ju mať aj ty. Nie je na tom nič zlé, takže stačí zájsť za osobou, ktorá položila danú otázku – a vždy, keď ju uvidíte, pokloníte sa a poviete jej: „Veľmi si na mňa zapôsobila. Bože môj, prečo ľudia hovoria o Kleopatre, keď si tu ty?"

Prečo chceš vstúpiť do dejín? Stačí, keď sa prejdeš pomedzi nás v tejto komunite!

Raz v noci vysielali na americkom kanáli CBS nočné správy a jednou z horúcich tém bola rukojemnícka dráma v Iráne. Hlásateľ oznámil: „A máme tu najčerstvejší prehľad správ. Niektoré z nich sú dobré, iné zlé. Najskôr dobrá správa: Raquel Welch sa ponúkla na výmenu za rukojemníkov a ajatolláh Chomejní to prijal. A teraz tá zlá správa: Na letisko ju vezie Teddy Kennedy."*

Vyhýbajte sa ľuďom ako ajatolláh Chomejní a Teddy Kennedy. Všetky vaše túžby môžu naplniť ľudia, ktorí sú vo vašej blízkosti. Čo myslíš tými

---

* Raquel Welch je svetoznáma americká herečka, sexbomba 60. rokov. Ajatolláh Chomejní bol najvyšší vodca Iránu v rokoch 1979 – 1989 a Edward Kennedy (prezývaný Ted, Teddy), mladší brat JFK, zastával v rokoch 1962 – 2009 post senátora za Massachusetts a bol štvrtým najdlhšie pôsobiacim senátorom v americkej histórii. Vtip je narážkou na Kennedyho automobilovú nehodu z roku 1969, pri ktorej zahynula jeho spolujazdkyňa. (pozn. prekl.)

náročnými a nebezpečnými vecami? Prečo to nemôžeš urobiť tu? Ak chceš mať vplyv na ľudí, urob to – ľudia okolo mňa sú dostatočne súcitní. Aj keby si nebola pekná, povedali by ti, že si, pretože si krásna svojou jedinečnosťou.

A pokiaľ ide o dejiny, môžeš začať písať vlastné dejiny sveta, v ktorých budeš vystupovať ako najväčšia hrdinka, aká kedy žila. Prečo by si mala čakať na historikov a žiť v neistote, či o tebe napíšu? Máme tu mnoho výrečných ľudí, ktorí vedia písať. Môžu začať písať tvoje dejiny. Budú mať náramnú radosť, že môžu písať o žene, ktorá vstúpila do dejín i napriek tomu, že je ešte stále nažive. Môžeme si napísať svoje vlastné učebnice dejepisu, nemusíme čakať na druhých. Budú to krásne učebnice zviazané v hodvábnych doskách s úžasnými fotografiami, na ktorých budeš len ty. Výtlačkov nemusí byť veľa, len zopár, a tie budú kolovať medzi ľuďmi, s ktorými som v kontakte. Dostanú sa tak do každého centra, do každej komunity: „Každý, kto chce meditovať, si najskôr musí prečítať túto knihu." To vieme veľmi ľahko zariadiť.

Obávam sa však, že v tom svete vonku budeš sama. A možno dosiahneš úspech, možno nie. Kým tu máš úspech úplne istý a zaručený.

V čom spočíva skutočný význam úspechu?
Aký má zmysel snažiť sa dosiahnuť materiálny úspech?
Keď hovoríš o úspechu, niekedy to znie,
akoby si bol jeho odporcom!

Nie som ani odporca, ani zástanca. Nech sa deje, čo sa deje. Človek si nepotrebuje vyberať – pretože s voľbou prichádza utrpenie. Ak sa rozhodnete byť úspešní, budete večne nešťastní. Možno dosiahnete úspech, možno nie, ale jedna vec je istá: stále budete nešťastní.

Ak chcete byť úspešní – a váš úspech je otázkou náhody, zhody okolností – nebude vás to napĺňať, pretože je to cesta mysle. Čokoľvek z toho, čo máte, stratí svoj zmysel, pretože vaša myseľ je vždy o krok pred vami. Chce viac a viac a viac – myseľ nie je ničím iným ako túžbou mať viac. A túto túžbu nie je nikdy možné uspokojiť, pretože nech máte čokoľvek, vždy si viete predstaviť ešte viac. A vzdialenosť medzi tým „viac" a tým, čo práve máte, zostáva stále rovnaká.

Podľa Alberta Einsteina je jedinou konštantou, ktorá sa nemení, rýchlosť času. A podľa Budhu je to rýchlosť mysle. Pravdou je, že myseľ a čas nie sú dve rozdielne veci – sú to dve pomenovania toho istého javu.

Preto ak chcete byť úspešní, možno sa vám to podarí, ale nebudete spokojní. A aký zmysel má úspech, ak nie ste spokojní? Navyše, váš úspech bude skôr dielom náhody; s väčšou pravdepodobnosťou úspešní nebudete, pretože nie ste jediní, kto sa ženie za úspechom – naháňajú sa za ním milióny ľudí. V krajine so šesťsto miliónmi obyvateľov je len jeden premiér – ale premiérom alebo prezidentom chce byť šesťsto miliónov ľudí. A z toho zástupu ľudí sa to podarí len jednému. Väčšia pravdepodobnosť je, že neuspejete; z hľadiska matematiky je neúspech oveľa pravdepodobnejší ako úspech.

Ak neuspejete, ste nešťastní a máte pocit, že váš život je bezvýznamný a zbytočný. Ak dosiahnete úspech, v skutočnosti nikdy nebudete úspešní; ak zlyháte, zlyháte – také sú pravidlá hry.

Vravíš, že máš pocit, že som odporcom úspechu – nie, nie som. Pretože, ak si proti úspechu, opäť si si zaumienil, ako byť úspešný, a to v tom, ako sa zbaviť všetkých nezmyslov o úspechu. A teda máš ďalšiu predstavu… a opäť je tu predstava, opäť je tu túžba.

Práve preto ľudia vstupujú do kláštorov ako mnísi alebo mníšky. Sú odporcami úspechu. Chcú opustiť svet plný konkurencie a súperenia – chcú pred tým utiecť, aby sa zbavili popudov a pokušenia a aby mohli spočinúť v sebe samých. Preto sa nesnažia túžiť po úspechu – ale to je túžba! Teraz túžia po duchovnom úspechu: ako úspešne dosiahnuť, aby sa zo mňa stal Budha, ako úspešne dosiahnuť, aby bol zo mňa Kristus. Opäť predstava, opäť je tu vzdialenosť, opäť je tu túžba – a celá hra sa začína odznova.

Nie som odporcom úspechu; preto žijem medzi ľuďmi, inak by som pred svetom utiekol. Nie som jeho zástancom ani odporcom. Vravím, buďte ako naplavené drevo – nech sa deje čokoľvek, nechajte to plynúť. Zrieknite sa voľby. Nech vás v živote stretne čokoľvek, privítajte to. Raz je deň, raz je noc; niekedy je to šťastie, inokedy nešťastie – nerozhodujte o tom, čo má prísť, jednoducho prijmite všetko, čo sa vám deje.

To je podľa mňa pravá vlastnosť duchovnej bytosti. To je pravé náboženské vedomie. Nie je ani za, ani proti – ak ste za, budete proti; ak ste proti, budete za. A ak ste odporca alebo zástanca niečoho, rozdelili ste existenciu

na dve časti. Rozhodli ste sa pre voľbu a voľba je peklo. Ak sa zrieknete voľby, vyhnete sa peklu.

Nechajte veci voľne plynúť. Vy len kráčajte vpred a užívajte si všetko, čo máte k dispozícii. Ak ste úspešní, radujte sa z úspechu. Ak zažívate neúspech, radujte sa z neúspechu – pretože aj neúspech môže prinášať potešenie, ktoré vám úspech nikdy neprinesie. A, naopak, úspech prináša potešenie, ktoré neúspech nikdy neprinesie. A človek, ktorý si nevytvoril žiadne predstavy, sa raduje zo všetkého, nech sa deje čokoľvek. Ak je zdravý, raduje sa, že je zdravý; ak je chorý, leží v posteli a raduje sa, že je chorý.

Už ste sa niekedy radovali, že ste chorí? Ak nie, prišli ste o veľa. Len tak ležať v posteli a o nič sa nestarať, všetci vás obskakujú a zrazu sa z vás stal pán kráľ – všetci sú voči vám pozorní, počúvajú vás a prejavujú vám svoju lásku. Nemusíte nič robiť, nemáte jedinú starosť. Len odpočívate. Počúvate vtáky, hudbu alebo si chvíľu čítate a potom si zdriemnete. Má to svoje čaro! Ale ak je vaša predstava taká, že musíte byť vždy zdraví, potom budete trpieť.

Utrpenie prichádza s voľbou. Stav dokonalého šťastia pociťujeme, keď si nevyberáme.

„V čom spočíva skutočný význam úspechu? Aký má zmysel snažiť sa dosiahnuť materiálny úspech?“ Môj názor je takýto: Ak dokážete byť obyčajní, ste úspešní.

Jeden pacient sa sťažoval svojim priateľom: „Strávil som rok sedeniami u psychiatra, stálo ma to tritisíc dolárov a on mi teraz povie, že som vyliečený! Čo je to za liečbu? Pred rokom som bol Abraham Lincoln – teraz som nikto.“

Toto je moja predstava úspechu – byť nikto! Nemusíte byť Abraham Lincoln, nemusíte byť Adolf Hitler. Buďte obyčajní a život vás bude nesmierne baviť. Stačí, keď budete prostí. Nekomplikujte si život okolo seba. Nevytvárajte si nároky. Čokoľvek príde samo od seba, prijmite to ako dar a radujte sa z neho a užívajte si ho. Stretávate sa s miliónmi takýchto radostí, ale keďže vaša myseľ si kladie určité nároky, vy ich nevidíte. Vaša myseľ sa tak veľmi ponáhľa za úspechom a túži po výnimočnosti, že vás ochudobňuje o všetku krásu, ktorá je práve vo vašej bezprostrednej blízkosti.

Byť obyčajný znamená byť jedinečný. Byť prostý, znamená vrátiť sa domov.

Záleží na uhle pohľadu: stačí povedať slovo „obyčajný“ a cítite sa pobúrení – Obyčajní? Vy ste obyčajní? Ktokoľvek iný je možno obyčajný, ale vy ste výnimoční. Tento hnev, táto neuróza sa objaví v mysli každého z nás.

Medzi Arabmi o tom koluje vtip. Podľa nich Boh pri stvorení človeka zašepká každej novej osobe do ucha: „Ešte nikdy som nestvoril takého muža, ako si ty – si skrátka výnimočný. Všetci ostatní sú obyčajní.“

Boh si z nás robí tento žart stále a každý prichádza na svet s týmto nezmyslom – „Ja som jedinečný. Sám Boh mi to povedal, že som výnimočný.“ Možno to nebudete o sebe prehlasovať, pretože si myslíte, že to tí obyčajní ľudia nemusia pochopiť; načo aj? Nemusíte nič hovoriť. Prečo by ste si zbytočne vytvárali problémy? Ale viete to a ste si tým úplne istí.

A každý je na tom rovnako: Boh si tento žart neurobil len z vás. Robí si ho z každého aj naďalej. Možno to už dokonca nerobí ani osobne a naprogramoval si počítač, ktorý opakuje tú istú vec každej novej ľudskej bytosti.

Záleží len na vás, ako si to vysvetlíte. Slovo „obyčajný“ je nesmierne dôležité – ale záleží len na vás! Ak to pochopíte, uvedomíte si, že aj stromy sú obyčajné. Vtáky sú obyčajné. Oblaky sú obyčajné i hviezdy sú obyčajné. Preto nie sú neurotické. Preto nepotrebujú ležať na pohovke u psychiatra. Sú zdravé a prekypujú životom. Sú jednoducho obyčajné! Ani jeden strom nie je taký blázon, aby s niekým súťažil, a žiadneho vtáka nezaujíma, ktorý vták je najsilnejší na svete – je mu to úplne jedno. Jednoducho si žije svoj život a má z toho radosť. Záleží len na tom, ako to chápete.

Otec vezme svojho malého syna do Metropolitnej opery na Manhattane. Na pódiu sa objaví dirigent s taktovkou a známa operná speváčka, ktorá začne spievať áriu. Ako tak dirigent máva taktovkou, chlapec hovorí otcovi: „Prečo ujo bije tú tetu?“

Otec povie: „On ju nebije – je to dirigent.“

„Ak ju nebije, prečo potom tá teta tak strašne kričí?“ pýta sa chlapec.

Nech vidíte v živote čokoľvek, vždy je to výsledok vašej interpretácie. Pre mňa je slovo „obyčajný“ nesmierne dôležité. Ak ma počúvate a počujete ma, ak mi rozumiete, zaiste by ste chceli byť obyčajní. Aby ste boli obyčajní, nemusíte zvádzať žiadny boj. Tá možnosť je už tu.

Tak zmiznú všetky boje, všetky konflikty. Začnete si jednoducho užívať život tak, ako prichádza a rozvíja sa. Budete si užívať detstvo, budete si užívať mladosť, budete si užívať starobu – budete si užívať svoj život, no takisto si budete užívať i smrť. Budete si užívať všetky ročné obdobia – a každé ročné obdobie má svoju osobitú krásu a má vás čím obohatiť, priniesť vám zvláštny druh extázy.

Jedného dňa, keď bolo vo vzduchu cítiť lásku, dokonca aj medvedík Pú zabudol na svoje neustále, no márne hľadanie pohárov plných medu a len sa tak posadil. Keď zrazu otvoril oči, s úžasom zistil, že ho obklopujú obrovské poháre medu, ktorého bolo toľko, že by ho dokonca ani nemohol všetok zjesť.

Keď sa potom v ten večer s nadšením, celý zalepený a s plným bruškom dokotúľal k oslíkovi Ijáčikovi, ten sa naň múdro pozrel a povedal: „Med tu je vždy – ale nájsť sa dá len vtedy, keď ho nehľadáš."

Pú si myslel, že to pochopil, ale keď sa o pár dní rozhliadol a kútikom oka pozeral po prázdnych nádobách, zistil, že už nemá žiaden med. Dokonca sa skúšal aj posadiť a nahlas zvolať: „Žiadny med nehľadám!" Keď však otvoril oči, žiadny med tam nebol.

Ako sa mám zbaviť žiadostivosti
a vlastných očakávaní a len tak byť?

To je jedna zo zásadných otázok. Keď ho práve nehľadáte, med je všade navôkol. Vo chvíli, keď ho začnete hľadať, zmizne. To je veľká pravda. Od chvíle, keď ho začnete hľadať, začnete byť nervózni, zameriate svoju pozornosť, ste uzavretí a napätí. A med možno získať len vtedy, ak ste otvorení – a nie uzavretí či napätí. Tento med preteká všade okolo vás vždy, keď aj vy prúdite všetkými smermi.

Hľadať niečo znamená zamerať sa na jeden smer. Ak nič nehľadáte, prúdite všetkými smermi – ste otvorení všetkým možným smerom, celej existencii.

Problém je v tom, že keď vám niekto povie, aby ste prestali hľadať, poviete: „Dobre teda, skúsim to." No vaše podvedomie vyvíja úsilie aj naďalej. Dokonca sa aj snažíte nehľadať, ale aj to je v podstate snaha hľadať.

Táto otázka je veľmi podstatná. Budha hovorí: „Ak po ničom netúžite, všetky vaše túžby sa splnia." Jeden mních sa ho raz opýtal: „Keďže si povedal, že všetky túžby sa splnia, ak nebudeme po ničom túžiť, mám potom jedinú túžbu: po ničom netúžiť. Ako to mám dosiahnuť?" Ale túžba po ničom netúžiť je stále len túžba; je to stále na rovnakej úrovni. A problém nie je v predmete túžby, ale v túžbe samotnej.

Ak túžite po peniazoch, ľudia vás nazvú priveľmi svetskými materialistami. Ak túžite po Bohu, ľudia vás nazvú duchovne alebo nábožensky založenými, zameranými na iný svet. Ale pre tých, ktorí vedia, v tom nie je vôbec žiadny rozdiel: stále ste zameraní na svetské veci. Neexistujú túžby z tohto a z iného sveta! Túžba ako taká je svetská; neexistuje túžba, ktorá nepochádza z tohto sveta.

Po Bohu nemôžete túžiť. Hneď ako po ňom túžite, vzájomne sa míňate. Ak ho budete hľadať, nenájdete ho. Čím viac ho hľadáte, o to mizernejšie sa cítite. Nehľadajte a nájdete. Stačí len *byť* v stave nehľadania. Neopakujte si neustále, že teraz sa dostaví stav blaženosti, pretože ho nehľadám; potom sa opäť ocitnete v rovnakej pasci.

Pýtaš sa, čo máš robiť. „Ako sa mám zbaviť žiadostivosti?" Ale prečo sa jej chceš zbaviť? Prečo sa chceš v prvom rade zbaviť žiadostivosti? V pozadí musí byť nejaká žiadostivosť – dosiahnuť Boha, nirvánu, osvietenie, to alebo tamto, rôzne zbytočnosti a nezmysly.

Osvietenie *nastáva*, nemôžete po ňom túžiť. Keď raz zistíte, že všetky vaše túžby zmizli, prišlo osvietenie. Vždy tam bolo, len ste ho pre všetky tie túžby nevideli. Tieto túžby sú závesom, ktorý zastiera váš zrak. Nevidíte zreteľne, neviete rozoznať, čo to je. Ako by ste mohli vidieť, čo tam je, keď chcete, aby tam bolo niečo konkrétne? Ak niečo očakávate, toto očakávanie vám bráni vidieť veci také, aké skutočne sú. S očakávaniami ste sa rovno presunuli do budúcnosti.

Chceš nádhernú ženu, o ktorej snívaš. Pre túto vysnívanú predstavu prehliadneš ženu, ktorá stojí priamo pred tebou, ale pre svoju predstavu ju nevidíš. Táto predstava ťa od nej odvádza opačným smerom.

Pýtaš sa: „Ako sa môžem zbaviť žiadostivosti?" V prvom rade by som sa spýtal, prečo sa jej chceš zbaviť. A zrazu zistíš, že sa za tým skrýva nejaká žiadostivosť. Žiadostivosť skrytá za žiadostivosťou skrytou za žiadostivosťou. Ale to ti nepomôže.